

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15. 8. 1957, sp. zn. 1 Tz 122/57

Číslo: 82/1957

Právní věta:

Při rozhodování o podmíněném propuštění musí soud též zkoumat, zda podmíněným propuštěním nebude ohrožena ochrana společenských vztahů v § 1 tr. zák. uvedených, zejména ochrana lidově demokratické republiky, její socialistické výstavby a zájmů pracujícího lidu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 15.08.1957

Spisová značka: 1 Tz 122/57

Číslo rozhodnutí: 82

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Podmíněné propuštění

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obviněná byla rozsudkem bývalého státního soudu, potvrzeným usnesením nejvyššího soudu, uznána vinnou trestnými činy velezrady a vyzvědačství podle § 78 odst. 2 písm. a), odst. 1 písm. c) tr. zák. a § 86 odst. 2 písm. a), b), odst. 1, odst. 3 písm. c), e) tr. zák. a odsouzena k trestu odnětí svobody v trvání osmnácti let a k trestům vedlejším. Rozhodnutím presidenta republiky ze dne 4. ledna 1956 bylo jí prominuto cestou milosti vedle trestu peněžitého šest let odnětí svobody, čímž byl snížen hlavní trest na dvanáct let odnětí svobody. Výkon trestu započal se započtením vazby 8. prosince 1950.

Krajský soud v Pardubicích usnesením z 10. května 1957 rozhodl, že se odsouzená, již zbývalo k odpykání ještě 5 let, 6 měsíců a 28 dní, podle § 33 tr. zák. a § 351 tr. ř. podmíněně propouští z trestu se zkušební dobou osmi let.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem zrušil usnesení krajského soudu a tomuto soudu uložil, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Odůvodnění:

Generální prokurátor stížnost pro porušení zákona odůvodnil tím, že krajský soud při svém rozhodnutí nevzal náležitý zřetel na trestnou činnost odsouzené, takže jeho rozhodnutí je nezákonné.

Napadeným usnesením byl porušen zákon.

Podle § 33 tr. zák. po odpykání poloviny uloženého trestu odnětí svobody může být vězeň podmíněně propuštěn, prokázal-li za výkonu trestu svou prací a svým chováním polepšení, opravňující k naději, že povede řádný život pracujícího člověka. Z užití slova „...může...“ v ustanovení § 33 tr. zák. uvedených podmíněně propuštěn být nemusí, toliko, že může býti propuštěn, nebrání-li tomu jiné okolnosti. Toto ustanovení zákona neposkytuje ovšem nějakou libovůli soudu, ale ukládá mu povinnost, aby pečlivě zkoumal, zda, i když jsou tu podmínky v ustanovení § 33 tr. zák. jinak uvedené, podmíněným propuštěním nebyla by ohrožena ochrana zejména lidově demokratické republiky, její socialistické výstavby a zájmů pracujícího lidu (§ 1 tr. zák.), kteroužto ochranu stát právě ukládáním trestů mimo jiné sleduje (§ 17 tr. zák.). Toto podrobné a obezřetné zkoumání bude zvláště nutné, jde-li o vězně, odsouzeného pro velmi závažnou trestnou činnost, zejména protistátní. U takových případů je totiž nebezpečí, že převýchova odsouzeného za kratší dobu než stanovil rozsudek nebude dokonána, anebo nemusí být trvalá, že zejména třídní nepřítel odsouzený pro protistátní činnost se může přetvařovat, aby dosáhl dříve svobody a v protistátní činnosti mohl pokračovat. V takových případech musí proto soud vždy podrobně a obezřetně rozebrat trestnou činnost, pro niž byl vězeň odsouzen, její stupeň nebezpečnosti pro společnost, uvážit třídní původ a třídní zařazení vězně, motivy, které vedly vězně ke spáchání trestného činu, vězňovy osobní vlastnosti, prostředí, do kterého se pravděpodobně při podmíněném propuštění dostane, mezinárodní a vnitropolitickou situaci a pod. Teprve po takto provedeném podrobném rozboru může soud spolehlivě posoudit, jsou-li dány jinak podmínky v ustanovení § 33 tr. zák. uvedené, zda může být vězeň podmíněně propuštěn.

Uvedeným způsobem v souzeném případě krajský soud však nepostupoval a byl proto jeho rozhodnutím porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 7 tr. ř.

Odsouzená je osoba inteligentní, bývalá úřednice a manželka bývalého lékárníka, bigotně nábožensky vychovaná, která vyvinula horlivou nebezpečnou protistátní činnost pod vlivem své výchovy a svého okolí. Byla odsouzena pro velmi závažnou velezrádnou a špionážní činnost. Milostí presidenta republiky byl jí uložený trest podstatně snížen. Při tak vysokém stupni nebezpečnosti jednání odsouzené pro společnost, při tak závažné protistátní činnosti odsouzené bylo proto povinností soudu, zejména, když rozhodoval krátce po odpykání poloviny takto milostí presidenta republiky sníženého trestu, aby posoudil zvláště obezřetně a pečlivě, zda postačí doba, po kterou si odsouzená odpykávala trest, k závěru, že jsou tu bezpečné předpoklady k naději, jakou má na mysli § 33 tr. zák., a zda nebudou podmíněným propuštěním odsouzené ohroženy zájmy uvedené v § 1 tr. zák. Krajský soud takto do hloubky se s celou otázkou nezabýval, spokojiv se v podstatě tím, že odsouzená ve výkonu trestu vykazovala nadprůměrně dobré pracovní výkony a i její chování bylo takové, že ukazovalo, že její původně ostře nepřátelský poměr k našemu státnímu zřízení se počíná měnit v kladný vztah.

Bude proto povinností krajského soudu zjistit, do jakého prostředí by se odsouzená při podmíněném propuštění vrátila, uvážit podrobněji než se stalo i všechny svrchu uvedené okolnosti a pak teprve spolehlivě rozhodnout.